

Изази суботом

Цијена:

За Црну Гору на годину
8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну
и Херцеговину на год. 12 кр.
на по године 6 круна.

За све остале земље годишње
20 франака у злату, на по год.
10 франака у злату.

Претплата се прима само у
год. и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље пошта-
ском упутницом, само и непо-
средне администрацији „Гласа
Црногорца“ на Цетиње, а ко-
муникације, г. Перу Рамана-
вићу, К. Ц. агенту у Котор.
Доплате се шаљу Уредништву.

Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифара
по 4 хелера за први пут, а за
сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

унутрашњих дјела постављамо:

у министарству унутрашњих дјела:

у управном одјељењу:

за секретара I. класе Спасоја Пилетића,

досадашњег секретара II. класе;

у приватном одјељењу:

за секретара I. класе Петра Пламенца,

досадашњег секретара II. класе.

Наш министар унутрашњих дје-

ла нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара, 1906. год.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела

Л. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

унутрашњих дјела, а по саслушању

нашег Министарског Савјета, рије-

шили смо и рјешавамо:

да се Милета Поповић, племенски капе-

тан љвоворечке капетаније, на основу чла-

на 49. закона о чиновницима грађанског

реда, отпусти из државне службе.

Наш министар унутрашњих дје-

ла нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара, 1906. год.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Л. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

унутрашњих дјела, а по саслуша-

њу нашег Министарског Савјета,

ријешили смо и рјешавамо:

да се Максим Мандић, писар капетаније

петрушинске, на основу члана 49. закона

о чиновницима грађанског реда, отпусти

из државне службе.

Наш министар унутрашњих дје-

ла нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара, 1906. год.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Л. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

унутрашњих дјела постављамо:

за писара капетаније петрушинске Жив-

ка М. Јовићевића.

Наш министар унутрашњих дје-

ла нека изврши овај указ.

Цетиње, 7. јануара, 1906. год.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Л. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

војног производимо:

у чин поручника инжењерске потпору-

чнице Стевана Радовића и Блажа Врбиду.

Наш министар војни нека извр-

ши овај указ.

Број 72—I—21.

Цетиње, 1. јануара 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег министра

војног производимо:

у чин командира народне војске Ми-

лију Н. Николића, досадашњег поткоман-

дира, команданта баталиона трепачко-пе-

куларског.

у чин капетана стојеће војске: пјеша-

дијског поручника Риста Љумовића и ко-

њачког поручника Милутина Томановића;

у чин официра народне војске, досадаш-

њег подполковника Грујицу К. Вучића у ба-

талиону пилерским и Радисава Р. Чађено-

вића у баталиону братоножијском.

Наш министар војни нека из-

врши овај указ.

Број 73—I—22.

Цетиње, 6. јануара 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра

војног, а на основу члана 124 Уста-

ва, прописујемо шљедеће измјене и

допуне у

Формацији наше војске:

I.

црногорска војска броји 11 бригада актив-

не војске и према томе земља се дијели

на 11 бригадних округа.

II.

Сваки бригадни округ даје један резервни

баталион.

III.

Бригадни окрузи зову се: катунски, ри-

јечко-црмички, приморски, зетски, спушки,

бјелопављински, никшићки, вучењски,

дурмиторски, колашински и васојевићки.

IV.

Бригаде носе назив округа из којег се

образају уз редни број од I до XI; бата-

лиони активне војске свога племена или

мјеста уз редни број од 1—56, а батали-

они резерве — бригадни округа уз редни

број бригаде истог округа.

V.

Редни број, назив и састав бригада и

баталиона активне војске види се из ове

таблице:

Редни број бригаде	Назив бригаде	Редни број баталиона	Састав бригаде и назив баталиона
I	Катунска	1	Његушко цетињски
		2	Џудско њељски
		3	Чевско-бљички
		4	Пјешивачки
		5	Колашко загарачки
II	Ријечко-црмичка	6	Цеклински
		7	Љуботински
		8	Горњо црмички
		9	Доњо-црмички
		10	Цеклинско-добрски
III	Приморска	11	Селачко шестански
		12	Крајински
		13	Барски
		14	Бјелогорски
		15	Улцињски
		16	Мркојевићки

IV	Зетска	17	Доњо-кучки
		18	Горњо-кучки
		19	Братоножијски
		20	Зетски
		21	Подолињски
		22	Горњо-зетски
V	Спушка	23	Пилерски
		24	Спушки
		25	Њепољски
		26	Њепољски
VI	Бјелопављинска	27	Мартинићки
		28	Петрушинићки
		29	Павловићки
		30	Вражегумски
VII	Никшићска	31	Требињски
		32	Ћупски
		33	Никшићски
		34	Дубовски
		35	Голубовски
VIII	Вучењска	36	Гриховски
		37	Багски
		38	Рудинско-трепачки
		39	Опучко-рудински
IX	Дурмиторска	40	Ћупе-пивско
		41	Дробњачки
		42	Планино-пивско
		43	Шаранско-језерски
		44	Ускољски
X	Колашинска	45	Ровачки
		46	Доњо-морачки
		47	Горњо-морачки
		48	Колџичински
		49	Липовски
		50	Пољски
XI	Васојевићска	51	Љевољски
		52	Краљски
		53	Андријевићки
		54	Велички
		55	Полимски
		56	Трепачко-пекуларски

Наш министар војни нека извр-

ши овај указ.

Број 74—I—23.

Цетиње, 6. јануара 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра

војног постављамо:

за команданта катунске бригаде, генерал-

штабног командира Милутина Вукотића,

команданта војничке школе;

за команданта ријечко-црмичке бригаде,

пјешадијског командира стојеће војске Иву

Буровића, досадашњег команданта II бри-

гадае;

за команданта приморске бригаде, бри-

гадира Мила Ђурановића, досадашњег ко-

манданта VII бригаде;

за команданта зетске бригаде, бригадира

Велишу Лазовића, досадашњег команданта

V бригаде;

за команданта спушке бригаде, бригади-

ра војводу Михајла Вучића, досадашњег

команданта III бригаде;

за команданта бјелопављинске бригаде,

командира Блажа Бичковића, досада на

расположењу;

за команданта никшићске бригаде, бри-

гадира војводу Ђура Петровића, досадаш-

њег команданта I бригаде;

за команданта вучењске бригаде, пје-

шадиског командира Милутина Николи-

ћа, досадашњег команданта II баталиона сто-

јеће војске;

за команданта дурмиторске бригаде, бри-

гадира војводу Лазара Социцу, досадашњег

команданта IV бригаде;

за команданта колашинске бригаде, бри-

гадира Јова Мартеновића, досадашњег ко-

манданта VI бригаде;

за команданта васојевићке бригаде, бри-

гадира војводу Лакића Војводића, доса-

дашњег команданта VIII бригаде.

Наш Министар Војни нека из-

врши овај указ.

Број 75—I—24.

Цетиње, 6. јануара, 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

РАСПИС

свима обласним управама, предсједни-

цима варошких општина и племенским

напетанима.

Као што је познато, на Никољ-

дан 6. децембра ов. год., вољом Ње-

говог Краља. Височанства Господара,

дат је земаљски Устав.

У Пријестониј Бесједи, држатој

приликом проглашења Устава, иста-

као је узвишени владар побуде, које

су Га руководиле за овај основни

закон.

Овај закон брига Његова, да се

писменим законом обезбиједе за сва

вјечна грађанска и политичка пра-

ва Његових поданика и очувају до-

садашња права и слободе, једини је

разлог.

Навикнут живјети у слободи,

наш ће народ теже појмити важност

Устава и учињено доброчинство сво-

га Господара. Јер, докле су други

народи пролијевали море своје ро-

ђене крви, да добију уставна права —

да буду једнаки пред законом; да им

„Без одобрења Народне Скупштине не може се ни у којем случају дација или порез или прирез установити ни постојећи изменијени“.

Поклон, награда или потпора не може се никоме дати из државне касе без одобрења Народне Скупштине.

Министри су одговорили Њазау Господару и Народној Скупштини за своја службена дјела и могу бити оптужени и осуђени за злоупотребе и злочинства учињена у својим званичним дужностима.

Народни представници слободно дају свој глас у Скупштини, и за то не могу никад бити узети на одговорност.

Овим и другим уставним прописима народ дијели суверенство са увиђеним својим владаром.

Он се, као свагдашњи чувар и заштитник народне слободе и права, олако одриче многих прерогатива за добро и напредак своје земље.

Но ко има више права, тај има и веће дужности, па и са добитком уставних права постају веће дужности, како органа државне власти, тако и самог народа.

Јер у колико је дужност државних власти да пазе, да се устав на права и слобода народа чувају и врше онако како Устав наређује, у толико је дужност народа, да се тим правима и слободама равнано послужује, јер ово шта Господар у својој знаменитој никољданској бесједи приликом проглашења Устава воли: „Добра и здрава свијест народа улијева Ми увјерење, да ће и он свесрдно бити прожет овим најглавнијим законом у земљи. У име чега Ја преклињем вас (народне посланике), преклињем Мој добри и послушни народ, да се по њему влада, држи га и брани, као што би и Мене бранио; јер на Моје срце не би ништа теже пало, но да сви јот рече: „Стари Њаза је у свом добром расположењу преухитао и цијенио, да Му је народ напреднији, него што је. Немојте, Црногорци, да се за Моно рече лијепо, а за вас не, јер пошто Ми је народ и од жи вота милији и пошто Ми је углед његов и од Мога пречи, Ја бих у томе случају проклео овај дан, а тешка је родитељска клетва“.

Као шеф гране државне управе, којој спада у дужност водити надзор над јавном безбједношћу, као и тачним вршењем уставних наређења, нашао сам се побуђен, да у овом распису истакнем главније прописе

Устава, који се највише тичу народних права и слободе, као и наведену жељу Господареви, а у исто вријеме да упозорим подручне на тачно и савјесно вршење повјерених им дужности, јер су велике одговорности пред Богом, Пријестолом и Отацбином.

Од личне и имовне безбједности — мира и поретка у земљи — зависи економски развјатак земље, а овај је основ њеном културном развјату, па и самом народном опстанку.

С тога је најпреча брига свих мудрих државника и родољуба, да се економско стање народа побољша, а лична и имовна безбједност очува.

Па и новој влади, која је повјерењем свог уваженог владара дошла на крмило државне управе, биће највиша брига, да развијањем и унапређењем пољопривреде, заната и трговине, као и ширењем и усавршавањем саобраћајних средстава, благостање народа подигне.

То много зависи од прегнућа и рада полицијских и привредних органа. С тога, примјајући повјерењу ми дужност, сматрам за потребно, да их овим опоменем на савјесно отправљање послова и брзо извршавање наредаба, а уједно нагласим, да ће их постепено увођење закона и посебних правила упознати са њиховим правима и дужностима, јер је широко поље рада, тешке дужности и велике одговорности.

Дотле пак имају се управљати по досадашњим законима, правилима и упутствима, у колико се не косе са начелима Устава.

У свим замјеренијим питањима нека се обраћају за објашњење и упутство, како би се што правилније примјењивали Устав и остали закони.

Особите пак препоручујем слогу и прегнуће у раду, јер ће се само тако одговорити уваженом позиву.

Завршујући, да ће се у будуће гледати само на добро владања, рад и способност, према наређењу чл. 191. Устава, наређујем, да капетани у свом подручју обнародују овај распис, објасне народу важност добитка уставних права, и о томе, као и о пријему истог, да ме извјесте.

Број 5764

Цетиње, 31. децембра 1905.

Њ. Цр.

Министарство Унутрашњих Дјела

Министар унутрашњих дјела,

Јабуд Гојинић.

ЛИСТАК.

НОВО ДОБА, НОВЕ ДУЖНОСТИ.

Држим, да нико не може констативати, да су Црногорци тек сада Уставом добили слободу. Њихова слобода то је она искра, коју нијезу могли угасити ни наши петљикови непријатељи. Њу су јуначки бранили и одбранили Црногорци предвођени својим витешким Господарима који су увијек били на бојним пољанима с крстом и мачем у руци. То тврди историја — то не може нико порећи! У мирном пак времену ишли су владари увијек вољели пути слободну ријеч од својих поданика, и такве су уважавали, па често пута таква слобода давала је појединим Црногорцима видно мјесто како у народу тако и код пријестола. Али, разумије се, само онаква слобода, која је одијорена била и сагласна са духом и приликама времена. Друкчија слобода није примана, јер се косила са интересима наше отаџбине, која до скоро није друго ни била него једно гнијездо хајдука „што чини хајдуке робља свеза нога“. За вријеме теократске владе Црна Гора као политичка држава свјетовала се из она неколика кришених некрштених племена, чију је цјелокупност чувала вјера православна и јединствена љубав према домовини и узор владарима. То посвједочава она готовост и неугушено јуначко па бјеним пољима, чим су то затражили их хоси господари. Отуда је пошкљасана девица: „За крст чини и слободу владару“. Ступањем на владу њаза Данила од теократске државе постаје аутократска. Тада се догађа знаменита Граховачка битка, којом се ова државица проширује на за-

пад до Клобука. Но како је сваки почетак тежак, тако је било и овдје: Њаз Данило за кратко вријеме свога владања, вије могао учинити, Бог зна, какав велики напредак у унутрашњем уређењу. То је у дио пало Њазау Николи.

Сад треба ријешити питање, каква је била Црна Гора у свом интелектуалном, м радном и материјалном погледу, кад је ступио на владу Њаз Никола, а каква је данас.

Што се тиче народног интелекта није тада било скоро ништа боље него за вријеме теократске владе. Сви су се писмени људи могли на прете избројати. Попони су већином не умјели писати „метали“ своје кр тове. Судије — војводе и сардари судили су на „зборним гавезама“ народу по својој вољи и већини им је остајала пресуда у снази. Може бити, да је каква замашна работа долазила и до Њаза Данила, који би изазишао или свог сенатора или перјаника — кабадхија, који су како једни тако и други били неписмени. У врховној тадањој управи били су писмени: њаз, владика и секретар, а чланови — сенатори неписмени. У то вријеме ако би се и нашао писмен човек у народу презиран је, јер је опште народно мишљење било, да наука припада само свештеницима, а народу јунаштво. Што се тиче школе, њих није било нигдје по унутрашњости. Само је била једна при Манастиру Петровском, у којој су се сиремали црногорски млађаци, а народу јунаштво. Што се тиче школе, њих није било нигдје по унутрашњости. Само је била једна при Манастиру Петровском, у којој су се сиремали црногорски млађаци, а народу јунаштво. Што се тиче школе, њих није било нигдје по унутрашњости. Само је била једна при Манастиру Петровском, у којој су се сиремали црногорски млађаци, а народу јунаштво.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њихова Краљевска Височанства Њаз Господар и Њагиња Миlena са Њ. Њ. В. В. Њагињама Ксенјом и Вјером отпутовали суданас у 1 час по подне на Рујеку.

— Г. Лобачев, царско руски консуо у Скадру, стигао је у четвртак на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 6. јануара

Мароканска авет.

С оне стране свијета, испод Гибралтара и пинафолске дивне Алхамбре, гдје је по митолошкој бајци мускулозни Атлас на својим широким плећима носио циану земљу, подигла се нека страшна авет и запријетила Европи ратом. У Мароку, који се налази у распадању, сукобили су се интереси сила тих овога свијета, и већ се чују са тих страна свијета сасвим неповољни гласови по европски мир Француска која је најближи сусјед мароканског султана у своме Алжиру, тражи за себе искључиве повластице у Мароку. Уз њу је Инглеска, а ва противну страну стале су Њемачка и Сјеверно-Америчка Унија, која је од најновијег времена почела да се мијоша и у европске прокоокеанске ствари. Шта ће бити, још је тешко предсказати; али да су се сили тих овога свијета нешто наострешили и да могу врло лако и врло брзо да се позавијају око отимачине туђих посједа, то је више но извјесно.

Један ъемачки лист, који излази у Аустро-Угарској, и за који се никако не може рећи да је несимпатично расположен према силој Њемачкој, овако пише о мароканској авести европског рата:

Мароканско је питање — вели тај лист — у правом смислу ријечи постало европско. Конференција изабраних дипломата великих сила, која се састала у пинафолској вароши Алжесирасу, има интересантну историју, а можда ће још интересније бати њено пошљедице. Недавно пали француски министар ин. дјела Долкас без сумње је био велики патриота и вјешт дипломата. Он је руско-француски савез и поред свију искушења, која су доијели „Бао-јанг, Мукден и Порт Артур, умно да одржи у снази, и он је за одржавање европске равнотеже стекао

ципима. Осим тога ми већ имамо неколико виших завода. Имамо велику гимназију, богословско-учитељску школу, у којој се стручно образују свештеници и учитељи; имамо вишу женску школу „Институт Царице Марије“, који је стекао тако велики глас, да чак из свију српских крајева шаљу своју женску младеж, да се у њему васпитава; имамо радничку школу за дјевојке, па чак и Фребелову дјетињу башту. Дакле, кад узмемо просвјетно стање од четри деценија одавно, сваки ће поштен и свјесан човек рећи: лијепо напредак.

Почетком друге половине прошлог вијека, Црна Гора је заиста са материјалног гледишта била веома биједна слика. Томе има више узрока, али најглавнији био је рђав или готово никакав саобраћај народни. Њага није могло ни бити, пошто тада није било ни путова. Народ слабо навикнут на рад, слабо је обрађивао земљу, па је и оскудно живио. Ово карактерише она црногорска изрека о скробу и илијеку: како му се никад не могу у кући саставити два добра, но кад има једног нема другог. Почело се давати у то вријеме некаквога вајног данка, али тај данак није могао подмарили најпрече, највише државне потребе; тешко се из тога назави државног буџета могла издати оној неколицини сенатора плата по од 50 талијера, а другим чиновницима није ни било плате. Овакво стање затече у Црној Гори ступањем на сиромашна али јуначки прије то Њаз Никола. Својим бистрим умом, паметним срцем и чистом љубављу према свом народу одмах увијде тешкоће с којима се има борити, ако хоће да свој народ подигне из оног патријархалног мртвила. Као прва тачка у његовом опшћном програму јавља се грађење путова кроз Црну Гору. Но наши петљје-

више заслуга, но што у Берлину и замишљају. Али ипак ће се Делкасеу замјерити зато, што је са сувишним повјерењем приступио Инглеској. С њоме је закључио уговор, којим Инглеска Француској признаје права на Мароко, а Француска Инглеској на Египат. На тај начин је Инглеска по јевтину цијену дошла до искључивог права на Египат, које је до тада од Француске било оспоравано, а Француска је добила у Мароку концесије само на папиру, јер је на њега бацила поглед и Њемачка. Овамо је жртвовала Египат, а од Инглеске је добила признање права на Мароко, које јој спори Њемачка.

На хартији дакле то је био велики успјех Делкасове политике, али у ствари је инглеска влада на тај начин убила једним ударом двије муве, пошто је свога конкурента Њемачку, чијој поморској сили зависи, увукла у сукоб са Француском, која ће за Инглеску из ватре вући костење. Нема сумње, да Француска у Мароку, као у своме непосредном сусједству, има претежније интересе. Живот и имање француских поданика у Мароку изложени су највишим опасностима, и управо у оно вријеме, кад је између Француске и Инглеске био закључен уговор, у тој варварској земљи гладао је прави хаос. Убиства и пљачкања француских поданика била су на дневном реду. Француска је осјећала доста снаге, да у тој земљи извојује себи повлашћен положај, да заведе ред и да створи цијану за своју индустрију.

Кад је Француска почела да наваљује на мароканског султана, да пристане на захтјев, да Француска у Мароку организује полицијску службу, од једном се појави Њемачка са својим себичним плановима и изјави, послје посјете цара Вилхелма у Тангору, да неће трпјети повреду мароканске независности. Мароко се одмах обратио за помоћ Њемачкој, којој даде највећа повлашћења, а Француска, разочарана поступком Њемачке, пође путем такве политике, која би је довела до рата са Њемачком, да у одсудном тренутку Делкасе није нао и предао дужност Рувјеу.

Рувје се трудио, да од тада нажаливо и мирно води француску мароканску политику, не за љубав Њемачке, већ зато, да Француска не би постала просто оружје Инглеске у борби с Њемачком.

ковни непријатељи уставе са свију страна, да стану на пут идеалима младог Господара. Али дух његов саједиен с духом његових јуначких Црногораца не клону. Побацише алатке, а латине се својих јатагана и чефердара, те одагнаше непријатеље. Тако је већином било кроз прве двије деценије владе Њаза Николе: кад није пуцао црногорски чефердар на бојном пољу, пуцале су мине кроз кршчеве црногорске. Свуда кроз Црну Гору прокрсташе се коњанички путеви, а колеким путевима свезаше се црногорске вароши. Сасбрајај се отвори кроз Црну Гору а тако и са сусједним државама. Народ оживише. Његово материјално стање побољша се, а тимем и државни се приходи повећаше. Држава се унутрашње поче уређивати и приближавати модерној држави.

У моралном правцу особито средњи сталаси није корачао правијем путем. Све до прије два три деценија сав народ био је у том погледу оличена слика својих владара, ал' од тада почео се у неколико квари, што је заваљало доста бриге добром нашем владару. Почело је нестајати оних Црногораца, који су својим познаницима позајимљивали новаца у четири ока без признања с мећом, да о томе никоме не кажују. Тој промјени није се ни чудити. Она је дошла умљед повећавања разних народних животних намирница, које су изазвале културним развјатим нашег народа. Тај развјатак није био правијан и постепан. Мало виђенији људи из народа почеше тежити за оним, што се није могло постићи мало по мало поштенијим трудом и напном, него, да прије дођу до свог циља, почеше се служити неоправданим средствима, која нијесу могла остати без штетног утицаја како на народ тако

Док је Рувје тако радио, француски народ је тражио, да се пред Њемачком попусти само под условом, да се Француска одмах што јаче наоружа, што се у ствари и врши Свако се, дакле, вара ако мисли, да у Француској не постоји расположење за рат, а ако Рувје води попустљиву политику. У Француској је расположење за рат очигледно. Не прође ни један дан а да који од мањих париских листова не запита: хоћемо ли скоро ратовати? Од како је пао Долке, Француска се гровничаво оружа.

Сад се у Алжесирасу састала међународна конференција, у којој ће Француска, ослањајући се на своју војничку спрему, на уговор с Инглеском, и на то, што је први сусјед Мароку, тражити у овоме повлашћени положај. У Берлину и Вашингтону траже за Мароко политику „отворених врата“. Француска је приправна да учини све, само да би се сачувао мир, али неће допустити никоме, да у Мароку мимо ње организује полицију. Њемачка је вољна да призна Француској право, да око граница Алжира заведе своју полицијску службу, али у Мароку тражи да се заведе међународна полицијска служба. И Њемачка и Француска наглашавају како им је највише стало до европског мира, али у исто вријеме стављају једна другој са свим супротне захтјеве. На тај се начин мароканско питање све више заоштрава. И ако је цар Вилхем при поласку својих делегата у Алжесирас рекао, да настојавају да се мир одржи, ипак је мир у опасности. Француска неоспорно има више права на Мароко, и Њемачка ће морати да угуши своје колонијалне фантазије, ако у противном не буде хтјела да паруши европски мир.

*

Према томе, кад и ъемачки листови овако пишу, може да се оцијени у каквој се опасности налази европски мир од мароканске австи, која се изновадпо појавила и запријетила Европи страхотама свјетског рата.

Братски одзиви.

Новскадски „Браник“ из пера г. др. Михаила Полита Десанчића донеси овај чланак под натписом: Послије пригорског Скупштине:

Српство из свију крајева може бити задовољно са првом пригорском народном скупштином. Њено држање одговарало је

ни на државу. Свада се по држави појавише сеоске крчме са разним страним производима, који штетно утицаше на долге мирне сеоске домове, те материјално почеше опадати; штетнији за њихов здравје организише шпиритуозним пићима привукосе омладину у своје нездраве и загушљиве крчме. Празним и већином несолидним разговорима искварише њихов чисти сеоски карактер; објавише их и неспособише за рад. Трошећи тако по крчмама свје зарављз и очеву имовину, постаде омладина неспособна за рад — пропи се и пролијени!

Ова неправилна и штетна тежња не остаде без рђавог и штетног утицаја и на чиновнички стање: још са штетнијим пошљедицама. Неки од њих почеше тежити да се уздигну, ако на жалост не умно, а оно бар материјално над подручним им местом; а и међу њима самим којим се конкуренција: ко ће се показати у бољем одијелу; ко ће узјакати бољег коња и у опште ко ће кога ма у чим било надмашити. То је све шло на штету једног народа, а често пута и на штету државног буџета. Да се народ потужи надлежављем судовима, не смје, кад је и међу њима било таквих, да истијем срствима теже своје циљу! А док ође до онога, који виста на територијама мјери правду својим поданицима, потрошиће и остатак свог жалосног имања. Ова конкуренција проузрокова, те се појавише дефицити у државним надлештвима. Неки од државних чиновника прокартише, пропише и на друге немарне цијељени потрошаше велике државне суме. Овакве и њима сличне работе јављају се све до дана, у ком је великодушни наш владар дао своје народу. Устав. На да ли ће се то и послје Устава практиковати, то ће по мом мишљењу зависити од данашње

достојанству онога витешкога српскога народа, који је стотину година своју крв пролијевао за Српство, пролијевао „за крв часни и слободу златну“.

Да! Према потиштенм Српству на Балкану владала је свагда, стотину година, „златна слобода“ у Црној Гори. Та слобода, то бјеше српска народна слобода, која не познаваше туђага господства, не познаваше господство турских паша и бегова. Та слобода бјеше и заштита. За потиштено Српство Црнојоци бјежу „срббе Божје храбри осветници“.

Па према тој слободи, аутократија: самодржавље у Црној Гори не бјеше она аутократија, која дослази у противност са вољом народном, већ та аутократија бјаше свагда чвљн и жељн народној на сусрет, она бјеше једно са „златном слободом“, са народном слободом, са српском слободом.

Овај анаџај аутократије у Црној Гори врло је лијепо и узвишено нагласио Књаз Никола, како у свом прогласу о Дуцину-дне, тако и у својој пријестонјој бесједи.

Још кад добисмо извод из пријестоне бесједе Књазз Николе, ми рекосмо, да то није пријестона бесједа, по маблони обичних пријестоних бесједа. Па кад добисмо ту пријестону бесједу у свој опширности, ми морадосмо рећи, да је она еминентан државнички спис од најтеже приједности. Истина, та пријестона бесједа је другачка, предугачка, али она и није оно, што друге пријестоне бесједе, које обухваћају перспективу за једну једину легислатурну периоду, већ је та пријестона бесједа као неки завјештај својега народу за дуги низ година, за читаво једно раздобље од 45 година, од кад је Књаз Никола ступио на владавину у Црној Гори. Нама се чини, као да је Књаз Никола у том свом завјештају за то раздобље од 45 година хтио свом народу рећи оно, што је Русо у својим конфесијама рекао: *voilà ce que j'ai fait, ce que j'ai pensé, ce que je suis*. Ево, народо, шта сам за ових 45 година учинио за Црну Гору, како сам мислио и поступао у мом деловању, ево ме каква сам био — па суди, народо, о том Књазу.

Заиста, онај дн пријестоне бесједе, који се односи на прошлост Црне Горе, није само завјештај, то је права фотографија онога, што је Црна Гора била кад је Књаз Никола напустио своју владавину, а шта је данас. Са поновом је мотао Књаз Никола нагласио војну снагу Црне Горе, каква је била била, а каква је данас, и та војна снага, какву је створио Књаз Никола, кадра је да и за малу Црну Гору услијева перспекта и да надима груди потиштенога српскога народа на Балкану. Па је књаз Никола у својој пријестонјој бесједи мотао так ђер с поновом нагласити и онај напредак, што га је Црна Гора учинила у културном и просвјетном погледу.

По поред прошлости нагласио је Књаз Никола у својој пријестонјој бесједи и оне задатке, које Црна Гора има да испуни у будућности и који се највише тичу баш народнога представништва у заштити уставној ери у Црној Гори.

У том погледу заиста народно представништво имаће велике задатке да испуни ради стварања сходних закона, и у судској и у административној, па у финансијалној струци.

Влада и од свјесног избора чиновника за унутрашњост. Влада гата уз припомоћ слободне штампе моћи ће да ставе на пут оваквим неправилностима тек онда, кад се паразити игноришу и стране из сваког утицаја у државној управи. Са свима онима, који теже да се истакну само по свом спољашњем сјају и који своју власт из неразумљивања хоће да злоупотребе, треба енергично поступати. Њих треба замијенити колико толико озбиљним и спрежним људима, којима неће бити циљ, да навлаче на се „токе од тра оке“, него да буду што правичнији и ревностнији у својој дужности, да би се подручни народ њима приближавао са искреним повјерењем у њихову правичност, и са чистим убојењем, да ће их извести на прави пут, ако би заузели. Треба да су чиновници, а особито судије строги и правични; они не треба да потпаљују неко да угушју парци; треба да мре, а не да заваљују; треба да прегледају општи народни интересе своје сопственом интересу. Истина, тешко је наћи сваквих људи у довољној количини, али на сваки начин треба да се види добра воља.

Па сад, пошто нам је наш милостиви Господар даровао Устав, а тиме и слободну штампу, устанимо против свега онога, што је за осуду, и за наред, пријесто и државу штетно, ма с које одговорне стране долазило. Бранимо народне и државне интересе. Прегледајмо опште д-бро своје сопствене добру.

Никола Корјенић, учитељ.

Стари Данилов законик је збирка неких закона односно збирка обичајнога права у Црној Гори, у најпримитивнијој форми. Данас Црна Гора има свој врло добро сређени, на висини европскога законодавства стојећи имовински законик, што га је саставио гласовити др. Велтавр Богвић. Ми у Угарској још немамо грађанскога законика, ма да уставна ера у нас траје већ 38 година. У пријестонјој бесједи спомиње Књаз Никола и то, да је већ састављен и грађански поступник. Ми у Угарској морадосмо у уставној ери чекати на казени законик 11 година, а на казени поступник 29 година.

Што се тиче административне струке, то у Црној Гори већ постоји стара, добра организација са капетанијама. Само што нам се чини да би требало још општине организовати, те створити добар општински закон.

Највише у свакој држави је комплицирана финансијска управа. Ту и у нас у Угарској има великих недостатака у законодавству. У Црној Гори мараће законодавство особито велику пажњу (братити тој струци Црнојоци су врло сиромашан народ, па ваља да му пореза буде одмјерена по његовој порезној снази).

Што се тиче саме расправе у првој црногорској скупштини, то ми држимо за врло добро, што није било великих расправа, а не држимо за велику погрешку, што није састављена писмена адреса и није била велика адреса добата. Посланици су се ограничили на то, да су се Књазу Николи на пријестонјој бесједи усмено захвалили. То је, истина, врло примитивно, али при то не треба имати мјерило европских парламената. Црногорска скупштина не стоји у оном односају према Књазу Николи, као други европски парламенти према својем владару. Тај одношај у Црној Гори је још патријархалан, а можда ће још дуго остати патријархалан. Тај патријархалан одношај разјашњава и то, да је Књаз Никола у скупштини у многим стварима сам лично давао обавјештаје и разјашњења. Били у том се показало оно, што је Књаз Никола држао за свој владарски задатак, а то је да свом народу савјетом послужује. То је оно француски: *conseiller les esprits* Руковићењем и савјетом Књазз Николе прва црногорска скупштина савршено је испунила свој задатак.

Кад прегледамо читав владачки рад Књазз Николе за вријеме његове владавине од 45 година; кад видимо, како је схватио дух времена, те из општине иницијативе Црној Гори подарио Устав; кад видимо његово жарко родољубље не само за Црну Гору, већ за читаво Српство; па кад знамо за његов државнички дар, за његову дипломатску умјешност — ми можемо само једно жалити, а то је, да је Књаз Никола ограничен на малу Црну Гору. Шта би Књаз Никола био учинио, да је владар веће државе! У Црној Гори Књаз Никола при сваком кораку наилази на тешкоће, које су скупљене са слабом материјалним средствима Црне Горе за државни живот. При сваком кораку наилази Књаз Никола на поновост али гого и сиромашно стијење Црне Горе. Али и у тој малој, сиромашној Црној Гори, Књаз Никола знао је својим духом, својим српским родољубљем велико стврити.

На сутону свога живота Књаз Никола, чини нам се, пријестонм бесједом својом оставља као неки аманет Црногорцима, а уједно као неки споменик за Српство, који споменик треба да казује потонем нараштају: каквага је дјетиња имало Српство кршнне Црне Горе.

Књаз Никола заслужује да му Српство рекасе: евада, Књаже, свала Србине!

УГОВОР О ЦАРИНСКОМ САВЕЗУ између Србије и Бугарске.

Члан I Србија и Бугарска чине у смислу овог уговора царински савез са заједничким трговачким облашћу за међусобни промет сопствених производа, издржављујући према иностранству и даље, и то само до 1. марта 1917. године по новом стилу, посебне царинске тарифе и закључујући у овом времену посебне трговинске услове с другим државама.

Члан II. Промет сесеклних производа из области једне савезне државе у област друге, потпуно је слободан од царинских и других дажбина ма у ком се облику и ма за чији рачун оне наплаћивале. Од овога се изузимају:

1. производи, који су сада или ће бити предмет државних монопола у једној или другој савезној држави, чији је увоз према томе забрањен;

2. Производи, који су сада оптерећени или ће се оптеретити унутрашњим порезима на производњу, прераду или потрошњу (трошарина) у Србији, акциси и октрсау (Бугарина), у једној или другој савезној држави, и који при увозу у једну или другу област подлеже плаћању ових дажбина по одредбама аутономних закона;

3. предмети, који не би били производ домаћег порекла једне или друге савезне државе из иностраног, и који при увозу у област једне или друге савезнице, било да долазе непосредно, било по ступању у слободан промет, подлеже плаћању пуних царина и свих других дажбина по аутономним или уговорним тарифама, које је једна од савезних држава закључила или ће, до 1. марта 1917. године по новом стилу, закључити с другим државама.

Члан III. Савезне државе се обвезају, да неће спречавати међусобни трговински промет никаквим забранама увоза, извоза или провоза.

Оне ће моћи учинити изузетак од овога правила само:

1. код монополисаних предмета (чл. II, тачка 1.)

2. с обзиром на војне потребе у ванредним приликама;

3. с обзиром на јавну безбједност и

4. с обзиром на здравствену полицију или ради заштите стоке и корисних биљака против болести и зараза.

Члан IV. Царински закон и царински поступак, као и одредбе законске за изишњање и казнивање царинских криваца и других повреда царинских закона и прописа, биће у објема државама по могућству једнаки или израђени бар на једнаким основама.

Савезне државе обвезују се, да се заједнички старају, да се спрече и казни свако кријумчарење па и остале царинске кривце. Тога ради данаше једна другој сва потребна обавјештења, и указиваће сваку правну помоћ, а органима друге савезне државе допуштаће потјеру за кријумчарима и на својим територијама до прве мјесне власти.

Члан V. Ради једнообразног извођења и примјене овог уговора и закона, који су с њиме у вези, као ради и рјешавања свију спорова, који би отуда потекли, и питања, која се односе на царинско тарифе, царинске законе и поступке, установаља се Савезни Царински Одбор који се састоји из шест чланова, од којих половину поставља свака савезна држава.

Овом одбору нарочито се ставља у дужност да проучава све законске предлоге и правила за извршење, који су овим уговором изазвани, и да их поднесе савезним владама на одобрење као и да изради за будуће трговинске уговоре заједничку општу царинску тарифу према иностранству.

Ако се при изишњању овог уговора или ма каквог закона, који је с његовим извршењем у вези, појавила разлика у мишљењу не би могла споразумно отклонити, примјена ће се вршити по оном тумачењу, које је ближе самом тексту уговора или закона.

Члан VI. Унутрашње дажбине, које у области једне савезне државе терете или ће теретити, било за рачун државе, било за рачун округа, срезова, општина и корпација, производњу, прераду или потрошњу каквих производа (у Србији: тропарине, у Бугарској: акциси и октрса), не могу производити друге стране ни под каквим изговором теже или исповољније теретити, но што терете истоврсне производе сопствене државе.

Сходно овом принципу утврђено је:

1. ако једна од савезних држава не наплаћује никакву унутарњу дажбину на какав земаљски производ, не смје такође истоврсни производ друге савезнице оптеретити;

2. ако би унутарње дажбине теретиле производњу или прераду каквих предмета за потрошњу, могу се те дажбине у законом одређеној мјери потпуно наплатити при увозу таквих предмета из друге савезне државе;

3. ако би се унутарње дажбине наплаћивале по вриједности робе, онда не само да се исте пореске стопе и овај подједнако примјенити како на земаљске производе, тако и на производе друге савезнице, но и сама вриједност, по којој се порезивање врши, мора бити подједнако утврђена, како за земаљско, тако и за производе друге савезне државе, како би се избјегло повлашћивање земаљских производа;

4. ако би се наплаћивале унутрашње дажбине на производе одређене за потрошњу, приликом куповине или продаје или потрошње, могу се ове дажбине наплаћивати на производе савезне државе исто вријеме и на исти начин као и на домаће.

Свршило се.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Српске читаонице и књижници). Српско академско друштво „Зора“ у Беоу упутило је свима управама српских читаоница и књижница и свакоме ко је радио око књижевности овај апел:

Да се удари тежњ систематскоме раду у подизању и ширењу народних јавних књижница, па да покажу што је могуће већи успјех, потребно је имати свестраног искуства. А ми Срби нити имамо литературе о томе нити објављене грађе за њу. Српско академско друштво „Зо-

ра“ у Бечу (одејек за народно просвједи- вање) је предузео да изради један план за оснивање и управљање књижице, која је начин најједноставнији и најкориснији. Зато се обраћа на све који о тој ствари што знају, који су с њоме имали посла и који их да одговоре на ова питања. (При одговору довољно је само цифром означити на које се питање одговара):

1. Име књижице?
2. Чаја је својина?
3. Ко је основао?
4. Када?
5. Колико је било чланова у почетку?.... Сада?....
6. Ко су читасци (по стадежу и по добу)?
7. Колико је било књига у почетку?.... Сада?....
8. Да ли књижица успјеће напредује или назадује?....
9. Која се струка књижевности највише чита? (Ако је могуће, да се покаже у процентима колико се чита која струка).
10. Која се дјела, специјално, највише читају? (Ако је могуће, да се рече које се од њих колико пута преко године позајмљивало).
11. Ако књижица није јавна, да ли би се могла претворити у јавну? Шта, евентуално, спречава то?
12. Како се књижицом управља? Како се позајмљују књиге? Како су са- стављени каталози?
13. Ако књижица употребљавана одређене формуларе, молимо да нам се пошаљу.
14. Молимо да нам свако саопшти све савјете, и ван садржине, ових питања, која би били кадри помоћи да наше дјело изиђе што савршеније. Нарочито молимо ђачка друштва да нам саопште своје мишљење и савјете.

Уз овај апел, „Зора“ је упутила апел и српској великошколској и средњошколској омладини. Он гласи:

Сви знамо, сви осјећамо да ми школована омладина, по нашем привилегованом положају у друштву, имамо и особите дужности према народу. То се показује у ријечима, у здравима, у цјесми, у свима моментима, кад у нама набујају осјећаји и кад морају избити из нас. Али стално, конзеквентно и разумно одушевљење се не може задовољити тренутним изливима осјећаја, него тежи да испуни захтјеве, који гарантују успјех.

Рачунајући с тиме, а увиђајући огромну корист од јавних народних књижица за српско културно напредовање, обраћамо се на вас.

Позивамо вас, другови, на једно поље рада које је код Срба још готово необрађено, на коме ћемо се моћи сјединити сви, из свију српских крајева, ако нас одушевљава једна мисао, српски напредак. То је народно просвједивање. Чешки ђаци имају, осим својих саопштенских друштава, и један лист специјално за ту задаћу. Словеначки ђаци имају неколико фејерјалних друштава са том сврхом. И у нас Срба се нешто учинило. Народне књижице у Сусеку, Товаринику, Раковцу, Мирковцима, Лалама, Карловачи, Крушедолу су дјело омладинско. Такође многе књижице у Босни и Херцеговини. „Зора“ у Бечу и „Бегут“ у Загребу наглашују у својој програму рад за нар. књижице. У двије гимназије скупљају Срби ђаци редовно мјесечне прилоге, да с њима о фејерјалима оснивају народне покретне књижице. Но ми с овим не можемо бити задовољни, јер се могло учинити и више. Али ово наше незадовољство није чедо песникама, који убија вољу, него је чедо истинских потреба народних и реалних погледа на прилике. Оно нас дакле не побуђује на резигнацију, него нас буди и даже мушку снагу, да од сада учинимо што се више може.

Ми се обраћамо на омлад. друштва и на појединце. Тражимо од вас не да хвадате само „спасоносну установу“, него да је проучите, да схватите језгро њено, да видите колико она може подићи српску културу. Тражимо да вас се што више интезивно интересује за њу. И, ако ви занета хоћете да учините услугу српској ствари, ми смо увјерени да ћете се занијети за њу и постати фанатични за- точници њени, само кад је добро схватите. Заузимајте се за ово важно питање. Није потребно упуштати се сада у детаље овога рада. Кад се почне радити, ми ћемо, надамо се, узавијати се помагати и успјети.

Што учините, било као друштво, било као појединци, молимо да нам директно јавите у јавности. То да послужити другима као подстрек и поука у раду.

Овдје вам спомињемо некајдјела немачке књижевности о нар. књижицама J. Teivs: Volkstümliche Leseanstalten. Leit-faden zur Gründung u. Verwaltung von Volksbibliotheken u. Lesehallen (Цијена 40 пот.) — Dr. P. F. Aschrott Volksbibliothek u. Volkslesenhalle (стр. 36.) Kurze Ratschläge f. die Verwaltung von Volksbibliotheken. Berlin 1904. (стр. 16.) — E. Reyer: Fort-schritte der volkstümlichen Bibliotheken (стр. 180.) — Wilh Bube: Ländliche Volks-

bibliotheken. Ein kritischer Wegweiser u. Musterkatalog. (стр. 150.) — Препоручујемо чланке и биљешке у словеначком ђачком листу „Omladini“ и српском „Омладинском Гласнику“ за г. 1904. и 1905.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње 6. јануара.

(Честитке Књазу Господару). Његово Краљевско Височанство Књаз Господар добио је на Нову Годину телеграфске честитке: од Његовог Царско Краљевског Апостолског Величанства Цара и Краља Франца Јосифа; од Његовог Императорског Величанства Цара свију Руса Николе II.; од Његовог Величанства Цара Њемачког Вилхелма II.; од Његовог Величанства Краља Талијанског Виктора Емануила III.; од Његовог Величанства Краља Велике Британије и Пресе, цара Индије, Едварда VII.; од Његовог Величанства Султана Абдул Хамида; од Његовог Величанства Краља Србије Петра I.; од Његовог Царског Височанства Књаза Бугарске Фердинанда I.; од Његовог Царског Височанства Књаза Наполеона; и од Његовог Краљевског Височанства Дике од Аосте.

Телеграфске честитке о Новој Годици Књаз Господар добио је и од узвишених Својих кћери и зетова, као и од многобројних одличних пријатеља из иностранства.

(Честитања на Нову Годину). Послије свечане архијерејске литургије у манастирској цркви, којој је присуствовао Његово Краљ Височанство Књаз Господар са Њ. В. Књазом Мирком, светом и великодостојницима, у великој сали двора Књаз Господар и Књазица Милена примали су честитања по утврђеном реду. Најприје је честитао дипломатски кор, затим Књажевска Влада, Државни Савјет, Велики Суд, а за тим редом остали великодостојници војног и грађанског реда.

За вријеме примања и честитања, пред двором Његовог Краљ. Височанства Књаза Господара била је упаражена једна чета војске на челу са војном музиком, која је свирала.

(Богојављење). Овај лијепо православи хришћански празник, кад се православна црква величанственим обредима приказује у потпуном свом сјају, као и сваке тако и ове године, свечано је прославио на Цетињу. На свечаној литургији у манастирској цркви, коју је уз асистенцију многобројног свештенства одслужио Високопреосвештени Митрополит Црногорски Господин Митрофан, био је присутан и Његово Краљевско Височанство Књаз Господар са светом, министрима и многобројним великодостојницима. Црква је била дупке пуна побожног народа.

Послије службе Божије, пошто је вријеме било ванредно лијепо и сунце топло сјајало као у осветку прољећа, из цркве се кренула литија према цесми на раскршћу између Дворске и Катунске Улице. Напријед су ишли ђаци са чирацима, за њима свештеници, а иза ових у једном реду с лијево стране Књаз Господар, с десне Његово Високопреосвештенство у сјајном орнату. За Господаром и Митрополитом ишли су г. г. министри и великодостојници са народом. Код цесме на раскршћу између Дворске и Катунске Улице литија се зауставила. На намјештеном килиму испод цесме стао је Књаз Господар, и кад је свршено свечани чин водосвешћења, први је Господар цијеливао крст, а за Њим великодостојници и остали присутни.

По водосвешћењу Књаз Господар вратио се у Двор, гдје је мало доцније Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит уз асистенцију свештенства извршио водосвешћење.

(Предавање о црногорском Уставу). Црногорски Устав преведен је на талијански језик и раздат је свима талијанским народним посланицима и сенаторима. Ових дана је професор Пјалани у дворници Collège Romaine у Риму држао сјајно посјећено предавање о новом црногорском Уставу и о уставном и парламентарном режиму у Црној Гори.

(Марковијев телеграф у Подгорици). Проналаском славног Марковија, телеграфајем без жица, наша отаџбина користила се до сада у Бару. Међу тим, сад је за Марковијеву телеграфију отворена станица и у Подгорици, томе најживљем трговачком мјесту наше земље.

(Из Управе Општине Вароши Цетиња). Управи Општине вароши Цетиња потребан је један писар. Они који би ради на то мјесто компетовати, имају се што прије пријавити реченој Управи и то својеручно написаном молбом, у којој има бити назначено, шта је дотични молилац свршио и чиме се и гдје до сад бавио; а о свему томе имају се уз молбу приложити одговарајућа документа у оригиналу или у овјереном препису.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

ТИФЛИС 2 јануара. — „Петроградска Телеграфска Агенција“ јавља да су Титари и Коваци спалили два јерменска села и поклали народ. Исту судбину дочекало је других пет јерменских села.

ЦАРИГРАД, 2 јануара — По „Н. Сл. Преси“ између Срба и Бугара било је крвавих сукоба у косовском вилајету.

ПARIЗ, 3 јануара. — Дипломатски односи између Француске и Венецуеле коначно су прскинути. Посланик сјеверо-америчких држава у Каракасу заступаће француске интересе.

БИОГРАД, 3 јануара. — Одговор српске владе бечкој је врло кратак и енергичан. Србија не одустаје од царинског савеза, а вољна је учинити измијене које сметају закључењу садашњег трговинског уговора.

БЕЧ, 3 јануара. — Голуховски је одговорио Србији, да је принуђен да настојава, да Србија одустане од царинске уније.

ПARIЗ, 4 јануара. — Фалијер је изабран за предједника Републике.

БЕРЛИН, 4 јануара. — Државни секретар Рихтхофен умро.

БЕЧ, 5 јануара. — Послије конференције заједничких министара решено је, да се Србија извијести, да се од ње не тражи да одустане од царинског савеза, већ да измијени само оне одредбе, које сметају закључењу трговинског уговора.

КАНЕА, 5 јануара. — У Ђорџопали и Камбану било је сукоба због избора. Било је мртвих и рањених.

ПЕТРОГРАД, 5 јануара. — Управа савеза радничког ухапшена је. Уапшени су сви документи, што ће олакшати властима да спријече за 22. јануар пројектирају побуну војске.

АЛЖЕСИРАС, 5 јануара — Граф Амодовар наименован је за предједника конференције. Ресуал је истакао три тачке као основу за реформе у Марку: суверенитет султанов; неповредност земље и слобода улаз трговина. Радовић пристао.

БЕЧ, 5 јануара. — Штампач у Бечу, Берлину и Лондону симпатично је поздравила избор Фалијера за предједника француске Републике. Налази, да је тај избор срећан за Француску и гаранција за свјетски мир. У Ватикану се боје да ће се антиклерикални покрет појачати.

ХАМБУРГ, 5 јануара. — Општински одбор јуче је претресао изборне реформе. Социјалисте су савлали митинг ради протеста. Било је јаких сукоба између социјалиста и жандармерије. Социјалисте су напали барикаде. Много је рањених.

КИЈЕВ, 5 јануара. — У Кијеву је нова побуна. Изгорела је фабрика шећера. Пет регимената козачка послате су да поврате ред.

ПARIЗ, 7 јануара. — Отправник послова Венецуеле у Паризу позвао је, да у року од 24 часа напусти Париз, јер је француском отпразнику послова у Венецуели, кад је пошао на једној лађи да пошље извјештај за Париз, био забрањен повратак на венецуеланску обалу.

БЕЧ, 7 јан. — „Н. Сл. Преса“ тврди, да је Гауч понудио др. Дерштату и грфа Ђеђушког да уђу у кабинет. Министар финансија Ковел даће оставку.

БИОГРАД, 7 јан. — У званичним круговима увјерени су, да ће се постигнути између Беча и Биограда споразум у погледу на царински савез и да ће се поново продужити вођење преговора за закључење трговинског уговора.

ПЕШИТА, 7. јануара. — Векерлоф и Лукачова мисија за стварање измирења између круне и опозиције није успјела. Поново ће се учинити покушај.

ПЕТРОГРАД, 8. јануара. — У званичним круговима и у јавном мишљењу потпуно су задовољни избором Фалијера за предједника Републике.

Објава.

У фебру 22 тек мј. Министарство Војно давати ће на јавној лиценцији набавку од двјеста хиљада кила руметина.

Контрат ће се уступити понудиоцу најниже цијене, (ако ова буде поволна,) који се савезе предавати горњу количину чистог, здравог, суhog, сасвим врелог и од најбоље врсте руметина, франко на децимал у војном магазину у Подгорици.

Руметин ће се примати у тецају од 1. фебруара до 15. марта т. г., којег потоњег дана сва речена количина треба да буде потпуно предата у поменути магазин. Подузимачу се тражи четири хиљаде круна кауције у сигурном непокретном имању а Министарство Војно измириваће подузимачу новце сарамијерно предаји руметина.

Лицитаранти, снабђени са чистим картама ва кауцију, које су потврђене од надлежних судских власти, како је непокретност у истима слободна од сваког пређашњег дуга, морају се означеног дана пријавити у Мин. Војно, гдје ће се лиценција одржати између 9 и 11 сати прије подне.

Из Адм. Одј. Мин. Војног. Рег. број 70. Адм. Одј. број 38.

1-3

Приватне објаве.

Са радомћу биљежимо вијест да је на заједничкој сједници Главног Одбора, Надзорног Одбора и Управе Прве Зетске Штедионице једногласно донешен закључак да се Прва Зетска Штедионица у Подгорици, 15. јануара, 1906. претвори у банку под именом Подгоричка Банка са акционарским капиталом од круна 600.000 — састављеним од 6000 акција.

П. п. Бр. 4. 1-1

Примам црногорске марке свију ваљана, чисте, неразбучене, поштене од пет круна 45% а све остале по 40 и 35%.

Цетиње. Б. Новаковић.

Р. 22. Бр. 3. 1-3

Јавна захвалност.

С болом у срцу јављамо да је наша предрага ћерка односно синаковица

† МИЛЕВА,

у пупољку младости, у 7-ој години свог млађаног живота, на матеранском крилу далеко од мајке отаџбине, испустила своју авијелску душу и 14. пр. мј, уз потоке брзких и родитељских суза, предата матери земљи.

Не можемо пропустити, а да овом приликом не благодаримо мјесним лекарима, духовном чистишту, како браћи Црногорцима и Приморцима, тако свима нашим пријатељима и познаницима других народности на њиховој свесрдном заузимању, пријатељској пажњи и брачком саучешћу при нашој преголмој тузи.

Каиро, 20. децембра 1905.

Ожалошћени родитељи: Марко и Ана Бурашковић, стриц Мило, страна Јосе.

Р. 100. Бр 110 1-1